

Nezávislý hodnotiaci mechanizmus

Prehľad akčného plánu:
Slovenská republika 2024–
2026

Open
Government
Partnership

Independent
Reporting
Mechanism

Obsah

Časť I: Prehľad	2
Časť II: Sľubné záväzky	5
Časť III. Metodika a indikátory IRM	14
Príloha 1: Údaje o záväzkoch	16
Príloha 2: Spoluvorba akčného plánu	17

Časť I: Prehľad

Šiesty akčný plán Slovenskej republiky zahŕňa sľubné záväzky v oblasti slobody médií a transparentnosti o konečných užívateľoch výhod. Proces spoluprotvorby bol zahájený, ale zmena vlády a politická nestabilita obmedzili zapojenie občianskej spoločnosti do tohto procesu. Počas implementácie Nezávislý hodnotiaci mechanizmus (Independent Reporting Mechanism, ďalej len IRM) odporúča, aby Úrad splnomocnenca opätovne zapojil občiansku spoločnosť do Fóra viacerých zainteresovaných strán a poskytoval informácie o implementácii.

Šiesty akčný plán SR obsahuje sedem záväzkov. A to záväzky týkajúce sa participatívnej tvorby politiky, občianskeho vzdelávania, transparentnosti o konečných užívateľoch výhod, ochrany oznamovateľov a otvorených dát, ktoré nadväzujú na predchádzajúce cykly Iniciatívy pre otvorené vládnutie (Open Government Partnership, ďalej len OGP). Záväzok číslo 3 týkajúci sa slobody médií a ochrany novinárov otvára novú tému pre Slovenskú republiku.

Akčný plán je vo všeobecnosti v súlade s prioritami predchádzajúcej vlády (ktorá prijala akčný plán) a občianskej spoločnosti.¹ Väčšina záväzkov sú prebiehajúce reformy, ktoré sa začali pred procesom spoluprotvorby akčného plánu. Niektoré záväzky, vrátane záväzku číslo 3, boli inšpirované záväzkami zo Samitu Slovenskej republiky za demokraciu.² IRM identifikoval dva záväzky ako sľubné. Záväzok číslo 3 je zameraný na vytvorenie národnej platformy na koordináciu domácich a medzinárodných iniciatív na podporu slobody médií. Platforma tiež vypracuje plán implementácie odporúčaní týkajúcich sa bezpečnosti novinárov a boja proti používaniu strategických žalôb proti verejnej účasti (SLAPPs). Táto platforma ponúka príležitosť na udržiavanie dialógu o tejto dôležitej otázke.

Záväzok č. 4, ktorý má za cieľ zabezpečiť súlad údajov o konečných užívateľoch výhod so smernicou EÚ 2015/849 a prepojenie údajov o konečných užívateľoch výhod medzi rôznymi registrami pokračuje tretím po sebe nasledujúcim akčným plánom.³ Uplatňovanie rovnakej úrovne kontroly spoločností zapísaných v registri konečných užívateľoch výhod na iné spoločnosti by zvýšilo finančnú transparentnosť, posilnilo integritu a pomohlo by predchádzať korupcii a praniu špinavých peňazí. Mohlo by to tiež pomôcť novinárom a organizáciám občianskej spoločnosti (MVO) pri vyšetrovaní potenciálnych zneužívaní politických právomocí.

KRÁTKY PREHĽAD

Člen Iniciatívy od: 2011

Počet záväzkov: 7

Prehľad záväzkov:

Záväzky s cieľom otvoreného vládnutia: 7 (100%)

Záväzky so značným potenciálom na dosiahnutie výsledkov: 1 (14%)

Sľubné záväzky: 2

Oblasti politiky:

Prevzaté z predchádzajúcich akčných plánov:

- Inovatívna participatívna tvorba politiky
- Občianske vzdelávanie
- Transparentnosť o konečných užívateľoch výhod
- Ochrana oznamovateľov
- Otvorené dáta

V tomto akčnom pláne:

- Sloboda médií
- Posúdenie otvoreného vládnutia

Dodržiavanie minimálnych požiadaviek OGP na spoluprotvorbu:

Áno

Zmena vlády v máji 2023 zabránila politickej angažovanosti na vysokej úrovni a znížila záujem občianskej spoločnosti podieľať sa na procese spolupráce.⁴ Keďže Fórum viacerých zainteresovaných strán (MSF) sa kvôli politickým zmenám nestretávalo pravidelne, Úrad splnomocnenca sa zameril na menšie, tematické stretnutia s občianskou spoločnosťou.⁵ Napriek tomu organizácie občianskej spoločnosti (MVO), ktoré sa zúčastňovali, vo všeobecnosti vnímali proces spolupráce ako otvorený.⁶ O účasť v ňom môžu požiadať MVO, akademické inštitúcie a jednotlivci, ktorí sa zaujímajú o otvorené vládnutie.

Akčný plán prešiel štandardnou verejnou konzultáciou v zmysle slovenského legislatívneho procesu. Úrad splnomocnenca⁷ 24. apríla 2023 zverejnil na portáli Slov-Lex⁸ predbežnú informáciu o vývoji akčného plánu. Návrh akčného plánu zverejnil Úrad splnomocnenca aj na svojej webovej stránke na verejné pripomienkovanie.⁹ Návrh bol následne podrobený vnútrorezortnému pripomienkovaniu v rámci ministerstva vnútra, ktoré riadi Úrad splnomocnenca, a následne medzirezortnému pripomienkovému konaniu.¹⁰ Aj keď existoval dostatočný počet príležitostí na účasť, procesu spolupráce by bolo prospelo, keby bol pred jeho začiatkom zverejnený podrobnejší časový plán alebo prehľad všetkých nadchádzajúcich možností účasti.

Po ukončení procesu spolupráce sa v októbri 2023 zmenila vláda. Nová vláda prijala niekoľko legislatívnych návrhov v zrýchlenom konaní, ktoré je zvyčajne vyhradené pre naliehavé okolnosti. Navyše, poslanecký návrh novely zákona o mimovládnych organizáciách (MVO) by v prípade prijatia vyžadoval, aby sa všetky neziskové organizácie, ktoré získali zo zahraničia finančné prostriedky nad 5 000 eur, označovali ako organizácie so zahraničnou podporou.¹¹ To by mohlo potenciálne oslabiť občiansky priestor na Slovensku. Rada vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie odporučila vláde, aby navrhovanú novelu zákona zamietla.¹²

Vymenovaním novej vlády došlo aj k zmenám vo vedení Úradu splnomocnenca. Zatiaľ čo pozícia splnomocnenca bola vždy vnímaná ako politická nominácia, nová splnomocnenkyňa nemá skúsenosti s prácou v sektore občianskej spoločnosti a niektoré MVO vyjadrili nespokojnosť s opatreniami, ktoré nová splnomocnenkyňa prijala.¹³ Počas implementácie ORM odporúča, aby Úrad splnomocnenca znovu zapojil občiansku spoločnosť do Fóra viacerých zainteresovaných strán a poskytoval časté informácie o implementácii akčného plánu, aby si udržal dobré postavenie v rámci OGP.

¹ Pavol Szalai (Vedúci oddelenia Reportérov bez hraníc (RSF) pre EÚ a Balkán), rozhovor s výskumným pracovníkom ORM, 25. jún 2024; Jana Feherpataky Kuzmová (Inštitút pre aktívne občianstvo) rozhovor s výskumným pracovníkom ORM, 13. jún 2024.

² "Samit OGP pre zdroje demokracie," Iniciatíva pre otvorené vládnutie, 20. august 2024, https://docs.google.com/spreadsheets/d/1KN_HWVdQCZrVqQDIerLVGFxPvK-kwwtMYBTCypRF6Y/edit?gid=1983962610 - gid=1983962610.

³ "Národný akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike 2020–2021," Úrad splnomocnenca, 13. november 2019, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/12/Slovakia_Action-Plan_2019-2021_EN.pdf.

⁴ Lucia Lacika (Úrad splnomocnenca), rozhovory a korešpondencia s výskumným pracovníkom ORM, 20. november 2023, 10. január 2024, a 3. máj 2024.

⁵ Lacika, rozhovory a korešpondencia.

⁶ Xénia Makarová (Nadácia Zastavme korupciu), rozhovor s výskumným pracovníkom, 4. jún 2024.

⁷ "Predbežná informácia k tvorbe nového Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026 bola zverejnená na portáli Slov-Lex," [Preliminary information on the development of the new Open Government Initiative Action Plan for 2024–2026 has been published on the Slov-Lex portal], Úrad splnomocnenca, 24. apríl 2023, https://www.minv.sk/?ros_vsetky-spravy&sprava=predbezna-informacia-k-tvorbe-noveho-akcneho-planu-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-na-roky-2024-2026-bola-zverejnena-na-portali-slov-lex.

⁸ "PI/2023/130 Návrh Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026," [Draft Open Government Partnership Action Plan 2024–2026], *Slov-Lex*, 13. mája 2023, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/PI/2023/130>.

⁹ "Vitáme pripomienky k nultému návrhu Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026," [We welcome comments on the Open Government Partnership's Zero Draft Action Plan 2024–2026], *Úrad splnomocnenca*,

Nezávislý hodnotiaci mechanizmus – Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2024-2026 Pre verejné pripomienky: Necitovať a nešíriť

https://www.minv.sk/?ros_vsetky-spravy&sprava=vitame-pripomienky-k-nultemu-navrhu-akcneho-planu-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-na-roky-2024-2026.

¹⁰ “LP/2023/492 Návrh Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026,” [LP/2023/492 Draft Open Government Partnership Action Plan 2024–2026], *Úrad splnomocnenca*, 14. august 2023, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/492>.

¹¹ “Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Rudolfa Huliaka, Dagmar Kramplovej, Milana Garaja a Adama Lučanského na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony,” [Proposal of the Members of the National Council of the Slovak Republic Rudolf Huliak, Dagmar Kramplová, Milan Garaj and Adam Lučanský to issue an Act amending Act No. 213/1997 Coll. on non-profit organisations providing generally beneficial services, as amended and supplementing certain acts], *Národná rada Slovenskej republiky*, 27. marec 2024, <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=9699>.

¹² K návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Rudolfa HULIAKA, Dagmar KRAMPLOVEJ, Milana GARAJA a Adama LUČANSKÉHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (parlamentná tlač 245) [On the proposal of the Members of the National Council of the Slovak Republic Rudolf HULIAK, Dagmar KRAMPLOVA, Milan GARAJ and Adam LUČANSKÝ to issue a law amending Act No 213/1997 Coll. on non-profit organisations providing general beneficial services, as amended, and amending and supplementing certain acts (Parliamentary Print 245)], Rada vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie, 23. apríl 2024, https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2024/37_zasadnutie/uznesenie%20c.%204_Navrh%20skupiny%20poslancov.pdf.

¹³ Makarová, interview; “Mimovládky pobúrene reagujú na slová splnomocnenkyne vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti,” [Non-government women react indignantly to the words of the government's plenipotentiary for the development of civil society], *Denník Sme*, 11. júl 2024, <https://domov.sme.sk/c/23355947/mimovladky-poburene-reaguju-na-slova-splnomocnenkyne-vlady-pre-rozvoj-obcianskej-spolocnosti.html>; Juraj Rizman, “#MySmeObčianskaSpoločnosť?” [#WeAreCivicSociety?] *Týždeň*, 17. júl 2024, <https://www.tyzden.sk/komentare/112030/mysmeobcianskaspolocnost/?ref=kat>.

Časť II: Sľubné záväzky

Nasledujúci prehľad sa zaoberá dvomi záväzkami, ktoré IRM identifikoval ako záväzky, ktoré majú potenciál dosiahnuť najsľubnejšie výsledky. Sľubné záväzky sa týkajú oblasti politiky, ktorá je dôležitá pre zainteresované strany alebo národný kontext. Musia byť overiteľné, musia mať cieľ, ktorý je relevantný pre otvorené vládnutie a musia mať aspoň mierny alebo podstatný potenciál na dosiahnutie výsledkov. Tento prehľad poskytuje aj analýzu výziev, príležitostí a odporúčaní, ako prispieť k procesu vzdelávania a implementácie tohto akčného plánu.

Tabuľka č. 1. Sľubné záväzky

Sľubné záväzky
Záväzok č. 3: Podpora slobody médií a bezpečnosti novinárov: Cieľom tohto záväzku je vytvoriť národnú platformu na koordináciu domácich a medzinárodných iniciatív na podporu slobody médií a ochrany novinárov. Zameriava sa tiež na vypracovanie plánu implementácie odporúčaní na zvýšenie bezpečnosti novinárov a na boj proti zneužívaniu strategických žalôb proti verejnej účasti (SLAPP).
Záväzok č. 4: Poskytovanie údajov o konečných užívateľoch výhod v rámci jedného registra: Tento záväzok má za cieľ zabezpečiť súlad údajov o konečných užívateľoch výhod so smernicou EÚ 2015/849 a prepojenie údajov v registri konečných užívateľoch výhod s údajmi v obchodnom registri.

Záväzok č. 3: Podpora slobody médií a bezpečnosti novinárov

Ministerstvo kultúry

Úplné znenie tohto záväzku nájdete v [akčnom pláne](#) pod Záväzkom č. 3

Kontext a ciele

Slovenská republika, bezprostredne po vražde investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej v roku 2018, zaznamenala prepad v rebríčku hodnotenia slobody médií vo Svetovom indexe slobody tlače.¹ V roku 2021 minister kultúry oznámil zámer pripraviť ústavný zákon o ochrane novinárov, ktorý by posilnil ochranu novinárskych zdrojov, a to aj v digitálnom priestore.² Práce na príprave zákona sa však zastavili. Tieto otázky boli čiastočne riešené prostredníctvom zákona o mediálnych službách³ a zákona o publikáciách⁴ prijatých v roku 2022, ktoré rozšírili ochranu novinárskych zdrojov a právo na informácie aj na online médiá. Napriek tomu online útoky, ohováračské kampane⁵ a právne hrozby voči novinárom pretrvávajú⁶. Navyše slovenská legislatívna úprava ohovárania zostáva jednou z najprísnejších v Európe.⁷ Podľa Investigatívneho centra Jána Kuciaka 66,2 % opýtaných novinárov zažilo v roku 2022 nejaký druh útoku, 76 % z nich boli slovné útoky.⁸

Tento záväzok, inšpirovaný záväzkami Samitu Slovenskej republiky za demokraciu, má za cieľ podporiť slobodu médií a ochranu novinárov.⁹ Má tri míľniky:

- Vytvoriť platformu na koordináciu implementácie medzinárodných a národných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti slobody tlače a ochrany novinárov.
- Vypracovať plán implementácie existujúcich odporúčaní EÚ na zvýšenie bezpečnosti novinárov a iných odborníkov z oblasti médií.
- Vypracovať plán implementácie Odporúčania Rady Európy (CoE)¹⁰ o boji proti zneužívaniu strategických žalôb proti verejnej účasti (SLAPP).¹¹

Keďže platforma mala pozostávať z vládnych a mimovládnych predstaviteľov a riešiť právne, politické, inštitucionálne alebo praktické podmienky súvisiace s občianskym priestorom, záväzok je relevantný pre hodnotu občianskej participácie.

Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Mierny

Sloboda a pluralita médií a pracovné podmienky novinárov sa v Slovenskej republike dlhodobo zhoršujú.¹² Tento záväzok je pozitívnym krokom k riešeniu týchto výziev, akými sú SLAPP žaloby, a zabezpečeniu implementácie regulačných záruk pre novinárov. Platforma (Míľnik č. 1) pre spoluprácu pri implementácii domácich a medzinárodných záväzkov v oblasti ochrany slobody médií bola založená úradníckou vládou v októbri 2023, ešte pred začiatkom akčného plánu.¹³ Vedúci oddelenia Reportérov bez hraníc (RSF) pre EÚ a Balkán potvrdil, že platforma začala aktivity zamerané na ochranu novinárov.¹⁴

Členovia platformy sa prvýkrát stretli 8. novembra 2023 a naďalej sa stretávali každý mesiac až do júna 2024.¹⁵ Predseda platformy predtým pôsobil v národnom kontaktnom výbore v rámci kampane Rady Európy za bezpečnosť novinárov. Pôvodne v nej boli zástupcovia médií, slovenských a medzinárodných organizácií zameraných na slobodu médií, zástupcovia orgánov činných v trestnom konaní (prostredníctvom ministerstiev vnútra a spravodlivosti) a úradníci.¹⁶ Úrad splnomocnenca však v júni 2024 z platformy bezdôvodne odvolal ich zástupkyňu, bývalú novinárku a riaditeľku Nadácie Zastavme korupciu.¹⁷ V reakcii na to Investigatívne centrum Jána Kuciaka a Reportéri bez hraníc pozastavili svoju účasť na činnostiach platformy, čím sa zastúpenie v platforme zmenilo v prospech štátu.¹⁸ Pred týmto vývojom predstaviteľ Reportérov bez hraníc uviedol, že priestor na štruktúrovaný dialóg je nevyhnutný na zlepšenie podmienok novinárskej práce.¹⁹ Od vymenovania novej ministerky kultúry 25. októbra 2023 ministerstvo na svojej webovej stránke nezdieľa informácie o práci platformy – napríklad, zápisnice zo schôdzí.²⁰

Ďalšie dva míľniky by tiež mohli zlepšiť bezpečnosť a pracovné podmienky slovenských novinárov.²¹ Míľniku č. 2 by však prospela väčšia zrozumiteľnosť a jasnosť. Hoci sa v akčnom pláne spomínajú dokumenty ako Odporúčanie Komisie (EÚ) 2022/758 a Akčný plán pre európsku demokraciu, nie je jasné, či by sa všetky odporúčania obsiahnuté v týchto dokumentoch monitorovali a vyhodnocovali. Akčný plán pre európsku demokraciu poskytuje odporúčania týkajúce sa účinného a nestranného vyšetřovania a stíhania trestných činov proti novinárom, posilnenia spolupráce medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a novinármi, a zlepšenia prístupu novinárov k zdrojom informácií. Ak sa budú všetky odporúčania v týchto dokumentoch monitorovať, záväzok by mohol zvýšiť ochranu novinárov prostredníctvom zvýšenej právnej ochrany a posilnenej spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní.

Od roku 2022, niektorí politickí aktéri siahajú po SLAPP žalobách s cieľom umlčať novinárov a marginalizovať sporné témy.²² Implementácia Odporúčania Rady Európy (CoE) o boji proti zneužívaniu SLAPP - strategických žalôb proti verejnej účasti (míľnik č. 3) znamená, že štrukturálne a procedurálne záruky, nápravné opatrenia a ďalšie opatrenia na podporu obetí SLAPP žalôb budú zakomponované do národného právneho rámca. Tým by sa posilnili práva a poskytla podpora dotknutým novinárom. Európska komisia prijala v apríli 2024 anti-SLAPP smernicu, ktorú musia členské štáty do 7. mája 2026 transponovať do národnej legislatívy.²³ Táto povinnosť spadá do časového rámca akčného plánu OGP. Transpozícia smernice by zvýšila prístup k informáciám o SLAPP žalobách, keďže zaväzuje členské štáty poskytovať ročné štatistické údaje o SLAPP žalobách, napr. o ich počte, počte súdnych konaní klasifikovaných podľa typu odporcu a navrhovateľa. Smernica tiež zahŕňa mechanizmy zodpovednosti tým, že vyžaduje, aby členské štáty zaviedli účinné, primerané a odrádzajúce sankcie pre iniciátorov SLAPP žalôb. Smernica vyžaduje, aby členské štáty zahrnuli v legislatíve také ustanovenia, ktoré

by súdom umožnili zamietnuť SLAPP žaloby v čo najskoršom štádiu súdneho konania, pričom by zostali v súlade s národnou legislatívou. Zabezpečenie transpozície smernice do národnej legislatívy by poskytlo záruky proti zjavne neopodstatneným alebo zneužívajúcim súdnym konaniam vedeným proti novinárom z dôvodu ich verejnej činnosti.

Príležitosti, výzvy a odporúčania počas implementácie

Tento záväzok ponúka vláde príležitosť preukázať svoju podporu medzinárodným a národným záväzkom týkajúcim sa slobody a plurality médií. Vedúci oddelenia RSF pre EÚ a Balkán však prejavil pochybnosti, že vláda a ministerstvo kultúry implementujú návrhy platformy na zabezpečenie nezávislosti médií.²⁴ Platforma, napríklad, formálne požiadala ministerstvo kultúry o vypracovanie dopadovej štúdie vládneho návrhu zákona o Slovenskej televízii a rozhlasu a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 24. apríla 2024, ktorý nahradil a zmenil verejnoprávny Rozhlas a televíziu Slovenska (RTVS) na Slovenskú televíziu a rozhlas (STVR).²⁵ Slovenské²⁶ a medzinárodné organizácie na ochranu slobody médií²⁷ kritizovali tento návrh zákona za to, že je v rozpore s Európskym zákonom o slobode médií²⁸ a odporúčaním Rady Európy o riadení verejnoprávnych médií,²⁹ pretože umožnil vláde väčšiu kontrolu nad verejnoprávnou televíziou a rozhlasom. Ministerstvo na žiadosť nereagovalo, hoci keď lehota na odpoveď uplynula.³⁰ Po pokuse o atentát na predsedu vlády 15. mája 2024 polícia iniciovala bezpečnostné kroky na ochranu médií vrátane interných pravidiel monitorovania útokov a trestných činov voči novinárom v súlade so Stratégiou prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti do roku 2028, najmä úlohu 5.2.4.³¹

IRM v súvislosti s týmto záväzkom odporúča nasledujúce kroky:

- Úrad splnomocnenca by si mal **vybudovať dôveru so zainteresovanými stranami občianskej spoločnosti** zapojenými do platformy. Jedným zo spôsobov, ako to dosiahnuť, by bolo opätovné dosadenie Zuzany Petkovej do platformy ako jej zástupkyne.
- Aby sa zabezpečila efektívna implementácia jej návrhov, Slovenská republika by mohla do práce platformy **zapojiť aj vysokých predstaviteľov vlády**, ako sú napríklad štátni tajomníci, a angažovať ich do diskusií a navrhovania implementačných stratégií.
- Ministerstvo kultúry by malo **proaktívne zverejňovať body programu a zápisnice zo zasadnutí** platformy na webovej stránke ministerstva.
- V prípade opatrení proti strategickým žalobám proti verejnej účasti (SLAPP žalobám) by vláda **mala zabezpečiť transpozíciu Smernice Európskej únie proti SLAPP žalobám do národnej legislatívy**.³² Medzi mimoriadne dôležité aspekty smernice v slovenskom kontexte patrí zrýchlené vybavovanie žiadostí o procesné záruky, skoré zamietnutie zjavne neopodstatnených žalôb a odškodnenie za SLAPP žaloby. Vláda by tiež mohla zvážiť prijatie odporúčania Európskej komisie o strategických žalobách proti verejnej účasti (SLAPP žalobách), ako aj Odporúčania Rady Európy v tejto téme.³³

Záväzok č. 4: Poskytovanie údajov o konečných užívateľoch výhod v rámci jedného registra

Ministerstvo spravodlivosti

Úplné znenie tohto záväzku nájdete v [akčnom pláne](#) pod Záväzkom č. 4

Kontext a ciele

Keď v roku 2015 Slovensko spustilo Register partnerov verejného sektora (RPVS)³⁴, stalo sa automaticky priekopníkom v implementácii registra konečných užívateľov výhod na boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí³⁵, RPVS, ktorý spravuje ministerstvo spravodlivosti, obsahuje verejne dostupné údaje o konečných užívateľoch výhod spoločností, ktoré sa chcú zúčastniť verejného obstarávania, a majú štátne zákazky nad 100 000 eur.³⁶ RPVS mal k 4. októbru 2024

k dispozícii údaje o 45 418 fyzických a právnických osobách. V roku 2017 Slovensko prijalo takzvaný protischránkový zákon, ktorý nariaďuje spoločnostiam, ktoré spolupracujú so štátom, aby zverejnili svojich konečných užívateľov výhod.³⁷

Cieľom tohto záväzku je poskytovať údaje o konečných užívateľoch výhod v rámci jedného registra. Ide o tieto tri registre:

- RPVS, ktorý zverejňuje údaje o fyzických osobách, fyzických osobách-podnikateľoch a právnických osobách, ktoré od štátu, samosprávy a iných subjektov verejného sektora poberajú peňažné plnenia alebo majetok nad rámec stanovený príslušným zákonom.
- Register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (RPO), zriadený v roku 2015 a spravovaný Štatistickým úradom, ktorý zhromažďuje údaje o všetkých právnických osobách, podnikateľských subjektoch a orgánoch verejnej moci v súlade so zákonom o e-Governmente.
- Obchodný register, ktorý spravuje Ministerstvo spravodlivosti, obsahuje údaje o podnikateľoch a má užšiu pôsobnosť ako RPO.

Tento záväzok obsahuje dva míľniky, ktoré sa sústreďujú na zosúladenie slovenskej legislatívy so šiestou smernicou EÚ proti praniu špinavých peňazí, legislatívou EÚ pre zverejňovanie údajov o konečných užívateľoch výhod³⁸ a prepojenie RPVS s obchodným registrom, čo je relevantné pre OGP hodnotu transparentnosti. Ak ich vláda splní, zlepši sa kvalita údajov o konečných užívateľoch výhod až 300 000 podnikov a zjednoduší sa aj ich kontrola.

Slovensko sa zaviazalo zaviesť Štandard pre údaje o konečných užívateľoch výhod (BODS)³⁹ do registra RPO⁴⁰ a prepojiť údaje tohto registra s údajmi registra RPVS.⁴¹ Zámerom bolo zvýšiť počet spoločností podliehajúcich vyššiemu stupňu kontroly spojenej s RPVS, čo si vyžaduje preventívnu kontrolu: každú žiadosť o zápis do RPVS preveruje Okresný súd v Žiline (kontrola ex-ante), s čím sú spojené aj sankčné mechanizmy. Tieto kontrolné opatrenia nie sú zavedené v obchodnom registri ani v RPO, ktoré už údaje o konečných užívateľoch výhod obsahujú.⁴² Tieto záväzky však neboli implementované a boli preto prenesené do súčasného akčného plánu.⁴³

Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Podstatný

Tento záväzok má podstatný potenciál na dosiahnutie výsledkov v zlepšovaní transparentnosti o konečných užívateľoch výhod. Poskytol by prístup k údajom o konečných užívateľoch výhod na jednom mieste a rozšíril povinnosť zverejňovania týchto údajov na všetky spoločnosti v obchodnom registri. Údaje z RPVS pomohli odhaliť konečných užívateľoch výhod spoločností, ktoré získali štátne zákazky na Slovensku i v Česku za pochybných okolností.⁴⁴ Tento záväzok by viedol k desaťnásobnému nárastu počtu spoločností s povinnosťou sprístupniť informácie o ich skutočných vlastníkoch. Odborníčka z Nadácie Zastavme korupciu uvítala pokračovanie tohto záväzku a tvrdila, že zvýšenie dostupnosti údajov o konečných užívateľoch výhod uľahčí prácu investigatívnym novinárom a protikorupčným organizáciám.⁴⁵

Príležitosti, výzvy a odporúčania počas implementácie

Výzvy, ktoré boli prítomné pri implementácii predchádzajúcich záväzkov, sú aktuálne aj dnes, najmä pokiaľ ide o prepojenie RPVS s RPO: problémy v oblasti riadenia kapacít a dát, zabezpečenie trvalej politickej podpory záväzku, ako aj dohľad nad kvalitou údajov o konečných užívateľoch výhod.⁴⁶ K septembru 2024 ministerstvo spravodlivosti potvrdilo, že nebolo prijaté žiadne politické rozhodnutie o spôsobe implementácie záväzku. Zabezpečenie prepojenia registrov bude závisieť od zvoleného legislatívneho a technického riešenia.⁴⁷ Odborníčka z Nadácie Zastavme korupciu vyjadrila obavu, že kontrola údajov v obchodnom registri je príliš

náročná na to, aby to zvládal len jeden súd, ako je tomu teraz; keď údaje zapísané v RPVS kontroluje Okresný súd v Žiline.

Keď spoločnosť alebo podnikateľ požiada o zápis do obchodného registra, súdy síce vykonajú formálnu kontrolu úplnosti dokladov, ale pravdivosť údajov o majetku alebo povoleniach zvyčajne nepreverujú.⁴⁸ Mimovládna organizácia Transparency International Slovensko preukázala, že aj v súčasnom režime, mnohé spoločnosti, najmä tie, ktoré sú v zmluvných vzťahoch so samosprávami, nezapisujú svojich skutočných vlastníkov, aj keď sú tak zo zákona povinné urobiť a podiel zverejnených údajov o konečných užívateľoch výhod, ktoré by sa mali v rámci tohto záväzku zverejniť, predstavuje len 10 %⁴⁹. Odborníčka z Nadácie Zastavme korupciu navyše zdôraznila, že súčasná vláda v porovnaní s predchádzajúcou neprezentuje transparentnosť a boj proti korupcii ako svoju prioritu.⁵⁰ Ministerstvo spravodlivosti by tiež malo mať na pamäti rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (SDEU) z 22. novembra 2022 o registroch konečných užívateľoch výhod, ktoré platí aj v slovenskom kontexte.⁵¹

IRM odporúča nasledujúce kroky:

- **Vyčleniť dostatočné finančné prostriedky** na prepojenie obchodného registra s RPVS a na dôslednú kontrolu pravdivosti a správnosti údajov o konečných užívateľoch výhod.
- **Posilniť ľudské zdroje** na implementáciu záväzku. Na kontrole a overovaní údajov o konečných užívateľoch výhod sa môžu podieľať právnici, ktorí majú skúsenosti s touto témou.
- Ministerstvo spravodlivosti by mohlo **vytvoriť mechanizmus, ktorý by používateľom umožnil hlásiť nepresnosti alebo nezrovnalosti** zistené vo zverejnených údajoch o konečných užívateľoch výhod a vyzvať občiansku spoločnosť, aby preskúmala a overila presnosť zverejnených údajov. V prípade zistenia nesprávnych informácií môže ministerstvo vyzvať konkrétnu spoločnosť, aby v stanovenom čase aktualizovala alebo opravila svoj záznam.
- S cieľom nadviazať na predošlé pokroky v téme, ministerstvo spravodlivosti by malo **implementovať štandard pre údaje o konečných užívateľoch výhod (BODS)**. To umožní presnejšie identifikovať konečných užívateľov výhod a zlepšiť kvalitu údajov prostredníctvom štruktúrovaných údajov, ako aj uľahčí spoločnostiam dodržiavať predpisy.
- **Prepojiť údaje z obchodného registra a RPVS s ďalšími databázami**, ako je napríklad Register verejných obstarávateľov.
- Vzhľadom na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora o údajoch o konečných užívateľoch výhod je potrebné **zachovať verejný prístup k údajom o konečných užívateľoch výhod prostredníctvom široko definovaného verejného záujmu**, aby sa zabezpečil transparentný prístup verejnosti k týmto údajom.

Ďalšie záväzky

Ďalšie záväzky, ktoré IRM neidentifikoval ako sľubné záväzky, sú uvedené nižšie. Tento prehľad poskytuje odporúčania, ktoré majú prispieť k preštudovaniu a implementácii týchto záväzkov.

Cieľom záväzku č. 1 je otestovať mechanizmus občianskej participácie na príklade významnej celospoločenskej výzvy či reforme. Záväzok nešpecifikuje metódu, ale uvádza občianske zhromaždenia ako príklad mechanizmu občianskej participácie, čo by bola v slovenskom kontexte inovácia. Keďže sa však jedná o pilotný projekt, záväzok má iba mierny potenciál na dosiahnutie výsledkov. Keďže občania sú ochotnejší participovať, ak mechanizmus participácie zahŕňa rozdielne názory a marginalizované skupiny, IRM odporúča zabezpečiť rozmanitosť

medzi skupinami a aj v rámci jednotlivých skupín,⁵² čo by sa dalo dosiahnuť zabezpečením demograficky reprezentatívnej vzorky populácie.⁵³ Ak by pilotný program zahŕňal občianske zhromaždenia, tieto by mohli byť rozšírené na ďalšie orgány verejnej správy, ideálne na úroveň samospráv, aby v ňom boli zahrnuté aj témy, ktoré sa týkajú bežného života občanov.

Závazok č. 2 je zameraný na podporu spolupráce medzi vládou a občianskou spoločnosťou pri neformálnom vzdelávaní o demokracii, ľudských právach, občianstve, dobrovoľníctve a trvalo udržateľnom rozvoji. Predchádzajúce akčné plány obsahovali záväzky týkajúce sa posilnenia dialógu medzi vládou a mimovládny sektorom a otvoreného vzdelávania. Zameranie tohto záväzku na občianske vzdelávanie je však nové. Nedávne údaje z Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a jej programu pre medzinárodné hodnotenie študentov (PISA) ukazujú, že slovenskí študenti zaostávajú za ostatnými krajinami OECD vo využívaní svojich čitateľských, matematických a prírodovedných vedomostí a zručností pri riešení reálnych výziev.⁵⁴ Odborníčka na občianske vzdelávanie uviedla, že vytvorenie formálnej platformy pre diskusiu a spoluprácu medzi občianskou spoločnosťou a ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu má zásadný význam pre zvýšenie transparentnosti, umožnenie účasti relevantných aktérov a pre začlenenie a zatriktívnenie občianskeho vzdelávania na školách.⁵⁵ Skúsenosti z rokovaní o kurikulárnej reforme boli demotivujúce, keďže ich pripomienky neboli dostatočne zohľadnené. Zdôraznila, že na to, aby táto spolupráca priniesla hmatateľné výsledky, by malo ministerstvo zaznamenávať spätnú väzbu od občianskej spoločnosti a škôl a reagovať na ňu. Okrem toho poznamenala, že materiály občianskeho vzdelávania na úrovni EÚ už existujú a možno ich preložiť do slovenčiny a prispôbiť miestnemu kontextu.⁵⁶

Cieľom záväzku č. 5 je zlepšiť vnútorné systémy oznamovania vo verejných inštitúciách. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti vyžaduje, aby každý zamestnávateľ v súkromnom sektore, ktorý zamestnáva viac ako 50 zamestnancov a každý zamestnávateľ vo verejnom sektore s viac ako piatimi zamestnancami, mal vnútorný systém oznamovania protispoločenských činností.⁵⁷ Podľa prieskumu Úradu na ochranu oznamovateľov majú mnohé orgány verejnej správy zavedené vnútorné systémy oznamovania, no oznámenia sú zriedkavé. Tento záväzok je prenesený z predchádzajúceho akčného plánu. V súvislosti s predchádzajúcim záväzkom Úrad pre ochranu oznamovateľov zverejnil manuály o vnútorných systémoch oznamovania pre verejný⁵⁸ a súkromný sektor.⁵⁹ Taktiež vyvinul kritériá kvality a efektívnosti pre vnútorné systémy oznamovania.⁶⁰ Súčasným záväzkom by sa zaviedla povinnosť ministerstiev podávať správy Úradu pre ochranu oznamovateľov o počte prijatých oznámení. Počas implementácie tohto záväzku by vláda mala zorganizovať kampaň na zvýšenie informovanosti pre zamestnancov verejného a súkromného sektora. Okrem toho by mohla Úradu pre ochranu oznamovateľov poskytnúť viac finančných prostriedkov a ľudských zdrojov na vybavovanie oznámení. Nedávne prípady odvetvy voči oznamovateľom pravdepodobne ešte viac odradia potenciálnych oznamovateľov od podávania oznámení.⁶¹

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR bude v rámci Závazku č. 6 organizovať hackatony, „ideatony“ a workshopy na zlepšenie využívania zverejnených otvorených dát verejného sektora a na identifikáciu ďalších dát, ktoré by bolo možné zverejniť.⁶² Ministerstvo bude pravidelne merať aj vplyv otvorených dát na politické, sociálne, environmentálne, ekonomické a iné kľúčové aspekty spoločnosti. Slovenská republika zahrnula záväzky týkajúce sa otvorených dát už v roku 2011 a EU Open Data Maturity Index z roku 2023 ju klasifikoval ako rýchlo sa rozvíjajúcu krajinu v oblasti otvorených dát.⁶³ IRM odporúča ministerstvu, aby plánované podujatia doplnilo o stratégiu oslošovania zainteresovaných skupín. Okrem toho by sa vláda mohla zamerať na datasety s vysokou hodnotou, ako to odporúča Európska komisia.⁶⁴

Nezávislý hodnotiaci mechanizmus – Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2024-2026 Pre verejnú pripomienku: Necitovať a nešíriť

V rámci Závazku č. 7 plánuje Úrad splnomocnenca vytvoriť „Index participatívnej a otvorenej vlády“ na meranie pokroku Slovenska v otvorenom vládnutí. Podľa akčného plánu je cieľom vytvoriť synergiu s rovnomenným indexom OECD a odstrániť duplicitné a časovo náročné zhromažďovanie dát. Závazok je relevantný pre OGP hodnotu transparentnosti, keďže index by zvýšil informovanosť o kvalite štátnych inštitúcií. Zatiaľ čo úsilie merať mieru otvoreného vládnutia je chvályhodné, záväzok neobsahuje žiadne opatrenia súvisiace s výsledkami indexu. Potenciál záväzku dosiahnuť výsledky je teda nejasný.

¹ Pred vraždami novinárov Kuciaka a Kušnírovej bola Slovenská republika v roku 2017 vo Svetovom indexe slobody tlače na 17. mieste. Po vražde klesla na 35. miesto. V najnovšom indexe sa nachádza na 29. mieste. Pozri: <https://rsf.org/en/index>.

² "PI/2021/186 Návrh ústavného zákona o slobode médií," [Draft constitutional law on media freedom], *Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky*, 2021, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/PI/2021/186>.

³ "Zákon o mediálnych službách 264/2022 Z. z.," [The Act on Media Services], *Slov-Lex*, 2022, <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/264/20240724#>.

⁴ SLOV- LEX, Zákon o publikáciách 265/2022 Z. z. [The Act on Publications], *Slov-Lex*. <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/265/20220801>.

⁵ "Útok na novinárku sa na sociálnych sieťach šírila prostredníctvom dezinfoscény a politikov Smeru, strana platila aj reklamu," [The attack on the journalist was spread on social networks through disinfoscene and Smer politicians, the party also paid for advertising], *Investigatívne centrum Jána Kuciaka*, 10. marec 2023, <https://www.icjk.sk/235/Utok-na-novinarku-sa-na-socialnych-sietach-siril-prostrednictvom-dezinfosceny-a-politikov-Smeru-strana-platila-aj-reklamu>.

⁶ "Strana Smer mapujúca slobodu médií podala trestné stíhanie na troch novinárov za kritický komentár," *Európske centrum pre slobodu tlače a médií*, 7. júl 2023, <https://www.mapmf.org/alert/30105>.

⁷ "Trestný zákon 300/2005 Z. z.," [Criminal Code No. 300/2005 Coll.], *Slov-Lex*, 2005, <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/20240315>.

⁸ "Novinári v strednej a východnej Európe čelia narastajúcemu počtu útokov, vlády pre ich ochranu nerobia dost'," [Journalists in Central and Eastern Europe face increasing number of attacks, governments not doing enough to protect them], *Investigatívne centrum Jána Kuciaka*, 26. september 2023, <https://www.icjk.sk/274/Novinari-v-strednej-a-vychodnej-Europe-celia-narastajucemu-poctu-utokov-vlady-pre-ich-ochranu-nerobia-dost>.

⁹ "Samit OGP pre zdroje demokracie," *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, 20. august 2024, https://docs.google.com/spreadsheet/d/1KN_HWVdQCZrVqQDILerLVGfXPvK-kwwtMYBTcypRF6Y/edit?gid=1983962610-gid=1983962610.

¹⁰ "Odporúčanie CM/Rec(2024)2 Výboru ministrov členským štátom o boji proti zneužívaniu strategických žalôb proti účasti verejnosti (SLAPPs)," *Rada Európy*, 5. apríl 2024, <https://rm.coe.int/0900001680af2805>.

¹¹ Strategické žaloby proti verejnej účasti (SLAPP) sú neopodstatnené súdne žaloby zamerané na novinárov, ktoré majú malú alebo žiadnu šancu na úspech a zvyčajne žiadajú neprimeranú sumu na náhradu škody.

¹² Marína Urbániková, "Monitorovanie plurality médií v digitálnej ére: aplikácia Monitora plurality médií v členských štátoch Európy a kandidátskych krajinách v roku 2023 –Správa o krajine: Slovensko," *Európsky univerzitný inštitút*, 2024, <https://cadmus.eui.eu/handle/1814/77016>.

¹³ "Informatívny materiál/Zriadenie Platformy na podporu slobody tlače a ochranu novinárov," [Briefing Paper/Establishment of the Platform for the Promotion of Press Freedom and the Protection of Journalists], *Úrad splnomocnenca*, 29. október 2023, https://www.minv.sk/?ros_monitoring_aktuality&sprava=informativny-material-zriadenie-platformy-na-podporu-slobody-tlace-a-ochranu-novinarov.

¹⁴ Pavol Szalai (Vedúci oddelenia Reportérov bez hraníc (RSF) pre EÚ a Balkán), rozhovor s výskumným pracovníkom IRM, 25. jún 2024.

¹⁵ Szalai, interview; "Prvýkrát zasadla platforma na podporu slobody tlače," [Platform in support of press freedom meets for the first time], *Euractiv*, 14. november 2023, <https://euractiv.sk/section/kultura-a-media/news/prvykrat-zasadla-platforma-na-podporu-slobody-tlace>.

¹⁶ Zoznam členov nie je verejne dostupný. IRM ho na požiadanie poskytla bývalá kontaktná osoba Iniciatívy OGP na Úrade splnomocnenca, ktorá je stále aktívna v koordinácii platformy.

¹⁷ "Kancelária Rady pre mediálne služby, Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby dňa 7. 6. 2023," [Working paper for the meeting of the Media Services Council on 7 June 2023], *Rada pre mediálne služby*, 17. máj 2023, https://rpms.sk/sites/default/files/2023-06/2023-06-07_bod7.pdf#page=18.08; List, ktorý vláda poskytla IRM počas obdobia pred zverejnením, 22. novembra 2024.

¹⁸ "RSF pozastavuje účasť v Slovenskom poradnom orgáne pre slobodu tlače," *Reportéri bez hraníc*, 11. september 2024, <https://rsf.org/en/rsf-suspends-participation-slovakia-s-press-freedom-advisory-body>.

¹⁹ Szalai, interview.

²⁰ "Platforma na podporu slobody tlače sa stretáva po prvýkrát," *Euractiv*.

Nezávislý hodnotiaci mechanizmus – Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2024-2026

Pre verejnú pripomienku: Necitovať a nešíriť

- ²¹ Urbániková, “Monitorovanie plurality médií v digitálnej ére: aplikácia Monitora plurality médií v členských štátoch Európy a kandidátskych krajinách v roku 2023– Správa o krajine: Slovensko”.
- ²² Justin Borg-Barthet & Francesca Farrington, “Otvorené prípady SLAPP v rokoch 2022 a 2023: Výskyt strategickkej žaloby proti verejnej účasti a regulačných reakcií v Európskej únii,” *Európsky parlament*, 2023, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/756468/IPOL_STU\(2023\)756468_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/756468/IPOL_STU(2023)756468_EN.pdf).
- ²³ “Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami (‘Strategické žaloby proti verejnej účasti’),” *Eur-Lex*, 11. apríl 2024, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024L1069>.
- ²⁴ Szalai, interview.
- ²⁵ “Vládny návrh zákona o Slovenskej televízii a rozhlasu a o zmene niektorých zákonov,” [Government Bill on Slovak Television and Radio and on Amendments to Certain Acts], *Národná rada Slovenskej republiky*, 24. apríl 2024, <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=9750>.
- ²⁶ “Zmocnenie sa RTVS predstavuje priamy útok na slobodu médií,” *MEMO98*, <https://memo98.sk/article/the-capture-of-20RTVS-the-Slovak-public-broadcaster-represents-a-direct-assault-on-media-freedom>.
- ²⁷ “Výbor na ochranu novinárov (CPI) a ďalší vyzývajú Slovensko, aby stiahlo návrh represívneho zákona o médiách,” Výbor na ochranu novinárov, marec 2024, <https://cpi.org/2024/03/cpi-others-call-on-slovakia-to-withdraw-repressive-media-bill>; “Slovensko musí stiahnuť zákon o verejnoprávnom vysielaní, ktorý zosmiešňuje európske požiadavky,” *Reportéri bez hraníc*, <https://rsf.org/en/slovakia-must-withdraw-public-broadcasting-bill-makes-mockery-european-requirements>.
- ²⁸ “Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1083 z 11. apríla 2024, ktorým sa ustanovuje spoločný rámec pre mediálne služby na vnútornom trhu a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2010/13/EÚ (Európsky zákon o slobode médií) Text s významom pre EHP,” *Eur-Lex*, 11. apríl 2024, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1083>.
- ²⁹ “Odporúčanie CM/Rec(2012)1 Výboru ministrov členským štátom o správe verejnoprávných médií (prijaté Výborom ministrov 15. februára 2012 na 1134. zasadnutí zástupcov ministrov),” Rada Európy, 15. február 2012, https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/committee-of-ministers-adopted-texts/-/asset_publisher/aDXmrol0vvsUJ/content/recommendation-cm-rec-2012-1-of-the-committee-of-ministers-to-member-states-on-public-service-media-governance-adopted-by-the-committee-of-ministers-o.
- ³⁰ Szalai, interview.
- ³¹ “Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti do roku 2028,” Vláda Slovenskej republiky, 2022, <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27958/1>.
- ³² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami (‘Strategické žaloby proti verejnej účasti’), Európska únia, 11. apríl 2024, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1069>.
- ³³ Odporúčanie o strategických žalobách proti verejnej účasti (SLAPP) a príloha, Európska komisia, 27. apríl 2022, https://commission.europa.eu/document/d615e181-eb4c-4b4f-869d-ccf1ca6df0e2_en; Odporúčanie CM/Rec(2024)2 Výboru ministrov členským štátom o boji proti zneužívaniu strategických žalôb proti verejnej účasti (SLAPP), Rada Európy, 5. apríl 2024, <https://rm.coe.int/0900001680af2805>.
- ³⁴ Pozri: <https://rpvs.gov.sk/rpvs>.
- ³⁵ Andrej Leontiev & Radovan Pala, “Boj proti praniu špinavých peňazí musí ísť ruka v ruku s transparentnosťou skutočného vlastníctva,” *RED*, 4, 2022, <https://doi.org/10.3917/red.004.0069>, 69–77.
- ³⁶ Juraj Labant and Gabriel Šípoš, “Register konečných užívateľov výhod na Slovensku: Revolučná transparentnosť, otázna implementácia, neisté výhody,” Transparency International Slovensko, jún 2017, https://transparency.sk/wp-content/uploads/2017/06/Register-of-beneficial-ownership_study2017.pdf.
- ³⁷ “Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov,” [Act no. 315/2016 Coll. on the Register of Public Sector Partners and Amendments to Certain Acts], *Slov-Lex*, 2016, <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2016/315/20191101>.
- ³⁸ “Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní zneužívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a ktorým sa zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES,” *Eur-Lex*, 20. máj 2015, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>.
- ³⁹ Skupina lídrov pre údaje o konečných užívateľoch výhod, “Vyhlásenie o národnom záväzku dodržiavať zásady zverejňovania údajov o konečných užívateľoch výhod,” *Open Ownership*, 2020, <https://www.openownership.org/en/principles>.
- ⁴⁰ Pozri: <https://rpo.statistics.sk/rpo/#search>.
- ⁴¹ Pozri: <https://rpvs.gov.sk/rpvs>.
- ⁴² “IRM Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2022–2024,” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, Február 2023, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2023/02/Slovak-Republic-Action-Plan-Review-2022-2024_EN.pdf.
- ⁴³ “IRM Správa o prechodných výsledkoch: Slovenská republika 2019–2021,” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, Marec 2022, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2022/03/Slovak-Republic-Transitional-Results-Report-2019-2021_EN.pdf.

Nezávislý hodnotiaci mechanizmus – Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2024-2026 Pre verejnú pripomienku: Necitovať a nešíriť

⁴⁴ “Správa IRM o príprave a tvorbe akčného plánu: Slovensko 2019–2021,” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, Október 2020, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2020/10/Slovakia_Design_Report_2019-2021_EN.pdf.

⁴⁵ Xénia Makarová (Nadácia Zastavme korupciu), rozhovor s výskumným pracovníkom IRM, 4. jún 2024.

⁴⁶ “IRM Správa o prechodných výsledkoch: Slovenská republika 2019–2021,” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*; “IRM Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2022–2024,” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*.

⁴⁷ Luciana Malovcová (Ministerstvo spravodlivosti), korešpondencia s výskumným pracovníkom IRM, 6. september 2024.

⁴⁸ Makarová, interview.

⁴⁹ Jan Ivančík, “Protischránkový zákon v samospráve: chýbajú firmy zo zmlúv za 10 miliónov,” [Anti-Shell Law in local government: 10 million contracts companies missing in the register], *Transparency International Slovensko*, 30. jún 2024, <https://transparency.sk/sk/protischrankovy-zakon-v-samosprave-chybaju-firmy-zo-zmluv-za-10-milionov>.

⁵⁰ Makarová, interview.

⁵¹ “Vyjadrenie k rozhodnutiu Súdneho dvora Európskej únie (SDEU) o registroch konečných užívateľoch výhod v EÚ,” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, 28. november 2022, <https://www.openownership.org/en/news/statement-on-court-of-justice-of-the-european-union-cjeu-judgement-on-public-beneficial-ownership-registers-in-the-eu>; a pozri: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=268059&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1291>.

⁵² Pozri: Jane Mansbridge, “Mali by čierni zastupovať čiernych a ženy zastupovať ženy? Podmienečné ‘Áno’,” *Politický časopis*, 61 (3), 628–657; Lynn M. Sanders, “Proti Deliberácii,” *Politická teória*, 25 (3), 347–376.

⁵³ “Zostaviť zhromaždenia Sprievodca 01 – Pred zhromaždením,” *Democracy Next*, <https://assemblyguide.demnext.org/before-the-assembly>.

⁵⁴ Pozri údaje OECD PISA z roku 2022: <https://www.oecd.org/pisa/data/2022database>.

⁵⁵ Jana Feherpatoky Kuzmová (Inštitút pre aktívne občianstvo) rozhovor s výskumným pracovníkom IRM, 13. jún 2024.

⁵⁶ Kuzmová, interview.

⁵⁷ “Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti,” [Act No. 54/2019 Coll. on the Protection of Whistleblowers], *Slov-Lex*, 2019, <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/189/20230901.html>.

⁵⁸ “Vnútrotný systém preverovania oznámení o nezákonnej činnosti: Manuál pre zamestnávateľov v súkromnej sfére,” [An internal system for screening reports of illegal activity” Manual for private sector employers], *Úrad na ochranu oznamovateľov*, Október 2023, https://www.oznamovatelia.sk/wp-content/uploads/2023/10/manual_sukromna_sfera_10_2023_1.pdf.

⁵⁹ “Vnútrotný systém preverovania oznámení o nezákonnej činnosti: Manuál pre zamestnávateľov v súkromnej sfére,” [An internal system for screening reports of illegal activity” Manual for private sector employers], *Úrad na ochranu oznamovateľov*, Október 2023, https://www.oznamovatelia.sk/wp-content/uploads/2023/10/manual_sukromna_sfera_10_2023_1.pdf.

⁶⁰ “Náležitosti vnútorného systému oznamovania – kritéria kvality a funkčnosti,” [Essentials of an internal notification system - quality and effectiveness criteria], *Úrad na ochranu oznamovateľov*, Január 2024, https://www.oznamovatelia.sk/wp-content/uploads/2024/01/Nalezitosti_vnutorneho_systemu_oznamovania_kriteria_kvality_a_funkcnosti_v2.pdf.

⁶¹ “Úrad na ochranu oznamovateľov k medializovaným kauzám,” [The Whistleblowers Protection Office’s statement on publicized cases], *Úrad na ochranu oznamovateľov*, <https://www.oznamovatelia.sk/stanovisko-uradu-na-ochranu-oznamovatelov-k-medializovanym-kauzam>.

⁶² Údaje zverejnené ako výsledok predchádzajúcich akčných plánov na portáli otvorených údajov: <https://data.slovensko.sk>.

⁶³ “Zrelosť otvorených dát Slovensko 2023,” *Európska komisia*, 2023, https://data.europa.eu/sites/default/files/country-factsheet_slovakia_2023.pdf.

⁶⁴ “Správa o osvedčených postupoch týkajúcich sa súborov údajov s vysokou hodnotou,” *Európska komisia*, 2024, <https://data.europa.eu/sites/default/files/report/High-value%20Datasets%20Best%20Practice%20Report.pdf>.

Časť III. Metodika a indikátory IRM

Táto správa je stručným, nezávislým, technickým prehľadom charakteristík akčného plánu a silných stránok a výziev, na ktoré poukazuje IRM, aby informoval o silnejšom implementačnom procese. IRM zdôrazňuje záväzky, ktoré majú najvyšší potenciál na dosiahnutie výsledkov, predstavujú vysokú prioritu pre zainteresované strany v danej krajine, prioritu v kontexte národného otvoreného vládnutia alebo sú kombináciou týchto faktorov.

Správy IRM poskytované počas cyklu národného akčného plánu zahŕňajú:

- **Stručný prehľad spoluprotvorby:** Stručný prehľad, ktorý zdôrazňuje ponaučenia z predchádzajúcich správ IRM na podporu OGP procesu v krajine, návrhu akčného plánu a celkového vzdelávania.
- **Prehľad akčného plánu:** Technický prehľad charakteristík akčného plánu a silných stránok a výziev, na ktoré poukazuje IRM, aby informoval o silnejšom implementačnom procese.
- **Strednodobé hodnotenie:** Hodnotenie štvorročných akčných plánov po uplynutí polovice času od obnovenia. Hodnotenie posudzuje nové alebo výrazne zmenené záväzky v aktualizovanom akčnom pláne, súlad s pravidlami OGP a neformálny prehľad o pokroku pri implementácii.
- **Správa o výsledkoch:** Celkové hodnotenie implementácie, ktoré sa zameriava na výsledky na úrovni politiky a na to, ako dochádza k zmenám. Kontroluje tiež súlad s pravidlami OGP a informuje o zodpovednosti a dlhodobjšom vzdelávaní.

V prehľade akčného plánu IRM posudzuje záväzky pomocou troch ukazovateľov:

1. Overiteľnosť: IRM určuje, či je záväzok overiteľný, ako je uvedené v akčnom pláne.

Ukazovateľ sa hodnotí ako:

- **Áno/Nie:** Sú stanovené ciele a navrhované opatrenia dostatočne jasné a zahŕňajú objektívne overiteľné aktivity na posúdenie implementácie?
- Záväzky, ktoré sa nedajú overiť, sa budú považovať za neoveriteľné a ďalšie hodnotenie sa nebude konať.

2. Ciele otvoreného vládnutia: IRM určuje, či sa záväzok vzťahuje na hodnoty Iniciatívy pre otvorené vládnutie, ktorými sú transparentnosť, občianska participácia a/alebo verejná zodpovednosť, ako je definované v Deklarácii a v Stanovách Iniciatívy otvoreného vládnutia. Na základe dôkladného prečítania znenia záväzku sa ukazovateľ hodnotí ako:

- **Áno/Nie:** Dáva si záväzok za úlohu spraviť oblasť politiky, inštitúciu alebo rozhodovací proces transparentnejšími, participatívnymi alebo zodpovednými voči verejnosti?

Nasledujúce otázky pre každú hodnotu OGP sa môžu použiť v analýze záväzkov ako referencia na identifikáciu konkrétneho cieľa otvoreného vládnutia:

- **Transparentnosť:** Zverejní vláda viac informácií, zlepší právny alebo inštitucionálny rámec na zaručenie práva na informácie, skvalitní zverejňované informácie alebo zvýši transparentnosť rozhodovacích procesov alebo inštitúcií vlády?
- **Občianska participácia:** Vytvorí alebo zlepší vláda príležitosti, procesy alebo mechanizmy pre verejnosť určené na informovanie, ovplyvňovanie alebo spoluvytváranie politik, zákonov a/alebo rozhodnutí? Vytvorí, umožní alebo zlepší vláda participačné mechanizmy pre menšiny, marginalizované alebo nedostatočne zastúpené skupiny?

Zlepší vláda priaznivé prostredie pre občiansku spoločnosť (ktoré môže zahŕňať zákony o mimovládnych organizáciách, mechanizmy financovania, zdaňovanie, požiadavky na podávanie správ a podobne)? Zlepší vláda právne, politické, inštitucionálne alebo praktické podmienky súvisiace s občianskym priestorom, ako je sloboda prejavu, združovania a pokojného zhromažďovania, ktoré by uľahčili účasť vo verejnej sfére? Prijme vláda opatrenia na boj proti dezinformáciám, najmä online, aby zabezpečila, že ľudia budú mať prístup k spoľahlivým a faktickým informáciám (ktoré môžu zahŕňať kampane zamerané na digitálnu a mediálnu gramotnosť, overovanie faktov alebo podporu nezávislého spravodajského mediálneho ekosystému)?

- **Zodpovednosť verejných činiteľov:** Vytvorí alebo zlepší vláda možnosť brať verejných činiteľov na zodpovednosť za ich činy? Umožní vláda právnym, politickým alebo inštitucionálnym rámcom podporiť zodpovednosť verejných činiteľov?

3. Potenciál na dosiahnutie výsledkov: IRM analyzuje očakávané výsledky a potenciál, ktoré by sa po implementácii overili v správe o výsledkoch IRM. Posúdenie potenciálu na dosiahnutie výsledkov je skorým náznakom možnosti, že záväzok na základe jeho vyjadrenia v akčnom pláne prinesie zmysluplné výsledky v protiklade so súčasným stavom v príslušnej oblasti politiky. Ukazovateľ sa hodnotí ako:

- **Nejasný:** Cieľom tohto záväzku je pokračovať v prebiehajúcich postupoch v súlade s existujúcou legislatívou, požiadavkami alebo politikami bez uvedenia ďalších hodnôt alebo posilneného prístupu otvoreného vládnutia na rozdiel od existujúcej praxe.
- **Mierny:** Pozitívna, ale samostatná iniciatíva alebo zmena procesov, praktík alebo politík. Záväzok nevytvára záväzné alebo inštitucionalizované zmeny v rámci vlády alebo inštitúcií, ktoré riadia určitú oblasť politiky. Príkladom sú nástroje (napr. webové stránky) či zverejňovanie dát, školenia alebo pilotné projekty.
- **Podstatný:** Možné zmeny v praxi, politike alebo inštitúciách, ktoré riadia oblasť politiky, verejný sektor alebo vzťahy medzi občanmi a štátom. Záväzok vytvára záväzné a inštitucionalizované zmeny v celej vláde.

Tento prehľad sa zameriava na analýzu sľubných záväzkov. Sľubné záväzky sú overiteľné, majú ciele otvoreného vládnutia a prinajmenšom mierny potenciál na dosiahnutie výsledkov. Sľubné záväzky môžu byť prioritou aj pre vnútroštátne zainteresované strany alebo pre konkrétny kontext. IRM môže zoskupiť záväzky so spoločným politickým cieľom alebo záväzky, ktoré prispievajú k rovnakej reforme alebo politickej otázke. Potenciál výsledkov zoskupených záväzkov sa posudzuje ako celok.

Tento prehľad pripravil IRM v spolupráci s výskumnou pracovníčkou Máriou Žuffovou a externe ho odborné posúdil Andy McDevitt. Počas procesu internej kontroly tejto správy IRM overuje presnosť zistení a zhromažďuje ďalšie údaje prostredníctvom partnerského hodnotenia, podľa potreby prostredníctvom spätnej väzby jednotky podpory OGP, rozhovorov a overovania so zainteresovanými stranami v krajine, externého odborného hodnotenia a dohľadu zo strany Medzinárodného panelu expertov IRM (IEP).¹ Na metodiku IRM, kvalitu správ IRM a proces kontroly dohliada IEP.²

¹ "Medzinárodný panel expertov," Iniciatíva pre otvorené vládnutie, sprístupnené 15. júla 2024, <https://www.opengovpartnership.org/about/who-we-are/international-experts-panel>.

² Viac informácií nájdete v časti: „Prehľad – Nezávislý hodnotiaci mechanizmus," *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, sprístupnené 15. júla 2024, <https://www.opengovpartnership.org/irm-guidance-overview>.

Príloha 1: Údaje o záväzkoch¹

Záväzok č. 1: Inovatívna participatívna tvorba politiky

- Overiteľný: Áno
- Má ciele otvoreného vládnutia? Áno
- Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Mierny

Záväzok č. 2: Podpora partnerstiev v neformálnom občianskom vzdelávaní

- Overiteľný: Áno
- Má ciele otvoreného vládnutia? Áno
- Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Mierny

Záväzok č. 3: Podpora slobody médií a bezpečnosti novinárov

- Overiteľný: Áno
- Má ciele otvoreného vládnutia? Áno
- Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Mierny

Záväzok č. 4: Poskytovanie údajov o konečných užívateľoch výhod v rámci jedného registra

- Overiteľný: Áno
- Má ciele otvoreného vládnutia? Áno
- Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Podstatný

Záväzok č. 5: Zlepšenie vnútorných mechanizmov nahlasovania pre oznamovateľov možnej protispoločenskej činnosti

- Overiteľný: Áno
- Má ciele otvoreného vládnutia? Áno
- Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Mierny

Záväzok č. 6: Zvýšenie vplyvu otvorených dát

- Overiteľný: Áno
- Má ciele otvoreného vládnutia? Áno
- Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Mierny

Záväzok č. 7: Posúdenie otvoreného vládnutia prostredníctvom nového indexu

- Overiteľný: Áno
- Má ciele otvoreného vládnutia? Áno
- Potenciál na dosiahnutie výsledkov: Nejasný

¹ Poznámka editora: V prípade zoskupených záväzkov, sa hodnotenie potenciálu na dosiahnutie výsledkov vykonáva na úrovni zoskupenia, a nie na úrovni jednotlivých záväzkov. Krátke názvy záväzkov boli možno kvôli stručnosti upravené. Úplné znenie záväzkov nájdete v "akčnom pláne Slovenskej republiky 2024-2026," *Úrad splnomocnenca*, Jún 2024, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2024/06/Slovakia_Action-Plan_2024-2026_June_EN.pdf.

Príloha 2: Spolupráca akčného plánu

Štandardy participácie a spolupráce OGP sú usmerneniami na podporu členov OGP pri uskutočňovaní spoločných procesov OGP.¹ Štandardy obsahujú minimálne požiadavky, ktoré stanovujú základ pre participatívne a transparentné procesy OGP. V prehľade akčného plánu IRM posudzuje súlad s minimálnymi požiadavkami platnými počas spolupráce akčného plánu.² Členovia, ktorí nespĺnili všetky minimálne požiadavky, sa považujú za členov, ktorí konajú v rozpore s procesom OGP. Slovenská republika koná v súlade s procesom OGP, nakoľko splnila všetky minimálne požiadavky platné pri tvorbe akčného plánu. IRM posúdi súlad Slovenskej republiky s procesom OGP opäť o dva roky. Členovia, ktorí v súčasnosti nekonajú v súlade s procesom OGP, si môžu svoj status napraviť splnením minimálnych požiadaviek relevantných v nasledujúcom období hodnotenia.³

Tabuľka č. 2. Dodržiavanie minimálnych požiadaviek

Minimálna požiadavka	Dodržianá počas spolupráce?	Dodržianá počas implementácie?
1.1 Priestor pre dialóg: Úrad splnomocnenca vytvoril v roku 2021 Fórum viacerých zainteresovaných strán (MSF) Slovenskej republiky. ⁴ Jediné oficiálne zasadnutie MSF k akčnému plánu sa konalo 28. marca 2023 a občiansku spoločnosť zastupovalo iba združenie Post Bellum spolu s niektorými odborníkmi z akademickej obce. Druhé stretnutie bolo naplánované na 4. mája 2023, ale kvôli obmedzenému záujmu občianskej spoločnosti sa neuskutočnilo. Vláda nahradila MSF menšími, neformálnymi stretnutiami. ⁵ Diskusie o akčnom pláne OGP sa uskutočnili aj v rámci Rady vlády pre mimovládne organizácie v júni 2023 a septembri 2023. ⁶	Áno	<i>Na posúdenie v správe o výsledkoch</i>
2.1 Webová stránka OGP: Úrad splnomocnenca spravuje webovú stránku OGP, ktorá je integrovaná do webovej stránky ministerstva vnútra. ⁷ Je verejne dostupná a nevyžaduje sa registrácia.	Áno	<i>Na posúdenie v správe o výsledkoch</i>
2.2 Repozitár: Webová stránka slúži ako úložisko pre všetky informácie a dokumenty súvisiace s OGP. Všetky akčné plány a správy IRM sú zverejnené na webovej stránke. ⁸ Spravuje aj facebookovú stránku OGP Slovenskej republiky. ⁹ Počas prípravy akčného plánu 2024 – 2026 Úrad splnomocnenca pravidelne aktualizoval webovú a facebookovú stránku. ¹⁰ Frekvencia publikácií súvisiacich s OGP sa však po vymenovaní novej splnomocnenkyne v marci 2024 znížila.	Áno	<i>Na posúdenie v správe o výsledkoch</i>
3.1 Oznámenie: Úrad splnomocnenca dňa 6. apríla 2023 informoval o spôsoboch, akými môžu občania prispieť k akčnému plánu na roky 2024 – 2026. Návrhy bolo možné predkladať prostredníctvom odkazu Google Jamboard do 25. apríla 2023. ¹¹ Úrad splnomocnenca zverejnil predbežné informácie o vývoji akčného plánu na portáli Slov-Lex dňa 24. apríla 2023 a pripomienkovať ich bolo možné do 12. mája 2023. ¹² Zatiaľ čo príležitosti na účasť boli oznámené	Áno	Neuplatňuje sa

vopred na začiatku cyklu akčného plánu, neboli poskytnuté žiadne podrobné harmonogramy ani nadchádzajúce príležitosti.		
3.2 Dosah: Úrad splnomocnenca vykonal niekoľko informačných aktivít s cieľom získať vstupy pre akčný plán a zvýšiť povedomie o tematických oblastiach, vrátane podujatia venovaného registru konečných užívateľov výhod (záväzkov vo viacerých akčných plánoch) ¹³ zameraného na domáce publikum, ako aj na tri príspevky na Facebooku, ktoré vyzývajú občanov, aby sa zúčastnili na procese spoluprotvorby, z 11. apríla, 9. júna a 13. augusta 2023. ¹⁴	Áno	Neuplatňuje sa
3.3 Mechanizmus spätnej väzby: Úrad splnomocnenca zverejnil nultý návrh akčného plánu na pripomienkovanie od 7. do 19. júna 2023. ¹⁵ Okrem toho bolo možné návrh pripomienkovať počas oficiálneho medzirezortného pripomienkového konania. ¹⁶ Spätná väzba bola poskytnutá aj prostredníctvom menších neformálnych stretnutí ministerstiev a organizácií občianskej spoločnosti. Zatiaľ čo sa na niektorých zúčastnili zástupcovia občianskej spoločnosti, nebolo to tak pri všetkých stretnutiach. Napríklad s občianskym združením Bystriny sa uskutočnili dve stretnutia týkajúce sa záväzku č. 1 o občianskych zhromaždeniach. Záväzkov č. 2 o občianskom vzdelávaní konzultovalo ministerstvo školstva s príslušnými organizáciami (Rada mládeže Slovenska, Dobrovoľnícke centrum, Amnesty International, Post Bellum a Inštitút pre aktívne občianstvo). Záväzkov č. 3 týkajúci sa podpory slobody médií a bezpečnosti novinárov a záväzkov č. 4 týkajúci sa konečných užívateľov výhod boli prerokované len so zástupcami vlády.	Áno	Neuplatňuje sa
4.1 Odôvodnená odpoveď: Po zverejnení prvotného návrhu ¹⁷ Úrad splnomocnenca reagoval na pripomienky a návrhy a vysvetlil, prečo mnohé z nich neboli akceptované. ¹⁸ Okrem toho bol návrh sprístupnený oficiálnemu medzirezortnému pripomienkovému procesu, ktorý zahŕňa mechanizmy na odôvodnenú odpoveď. ¹⁹ Napríklad, ak pripomienkujúce orgány označili pripomienky za zásadné, teda pripomienky, na ktorých pripomienkový orgán trvá, predkladateľ ich nemohol odmietnuť bez toho, aby ich prerokoval s týmto orgánom v takzvanom námietkovom konaní. Ak sa nezrovnalosť nepodarí vyriešiť týmto postupom, musia byť takéto pripomienky prerokované na rokovaní vlády. ²⁰	Áno	Neuplatňuje sa
5.1 Otvorená implementácia: IRM posúdi, či sa uskutočnili stretnutia so zainteresovanými stranami občianskej spoločnosti s cieľom predložiť výsledky implementácie a umožniť občianskej spoločnosti poskytnúť pripomienky v správe o výsledkoch.	Neuplatňuje sa	<i>Na posúdenie v správe o výsledkoch</i>

¹ "Štandardy participácie a spoluprotvorby OGP," *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, 24. november 2021, www.opengovpartnership.org/ogp-participation-co-creation-standards.

Nezávislý hodnotiaci mechanizmus – Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2024-2026 Pre verejné pripomienky: Necitovať a nešíriť

² “Pokyny IRM pre hodnotenie minimálnych požiadaviek,” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, 31. máj 2022, www.opengovpartnership.org/documents/irm-guidelines-for-the-assessment-of-minimum-requirements.

³ **Poznámka editora:** V prípade dvojročných akčných plánov IRM posúdi súlad s minimálnymi požiadavkami platnými pre implementáciu v správe o výsledkoch. Pokiaľ ide o štvorročné akčné plány, IRM tak urobí v strednodobom hodnotení. Pre všetky akčné plány poskytne IRM v správe o výsledkoch komplexnú analýzu praktík participácie a spolupráce počas cyklu akčného plánu. Pozri: “Národná príručka OGP – Pravidlá a usmernenia pre účastníkov (2024),” *Iniciatíva pre otvorené vládnutie*, 11. apríl 2024, www.opengovpartnership.org/documents/ogp-national-handbook-rules-and-guidance-for-participants-2024.

⁴ “Otvárame tvorbu nového Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2022–2024 a hľadáme ďalších partnerov z občianskej spoločnosti,” [We are launching the development of a new Open Government Partnership Action Plan for 2022–2024 and are looking for additional civil society partners], *Úrad splnomocnenca*, 29. október 2021, https://www.minv.sk/?ros_ogp_spravy&sprava=otvarame-tvorbu-noveho-akcneho-planu-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-na-roky-2022-2024-a-hladame-dalsich-partnerov-z-obcianskej-spolocnosti

⁵ Lucia Lacika (Úrad splnomocnenca), rozhovory a korešpondencia s výskumným pracovníkom IRM, 20. november 2023, 10. január 2024, a 3. máj 2024.

⁶ “Zápisnica z 34. zasadnutia Rady vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie, ktoré sa konalo dňa 13. júna 2023,” [Minutes of the 34th meeting of the Council of the Government of the Slovak Republic for Non-Governmental Non-Profit Organizations, held on 13 June 2023], *Ministerstvo vnútra*, 13. jún 2023, https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2023/34_zasadnutie/Zapisnica.pdf; “Zápisnica z 35. zasadnutia Rada Vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie, ktoré sa konalo dňa 26. septembra 2023,” [Minutes of the 35th meeting of the Council of the Government of the Slovak Republic for Non-Governmental Non-Profit Organizations, held on 26 September 2023], *Ministerstvo vnútra*, 26. september 2023, https://www.minv.sk/swift_data/source/rozvoj_obcianskej_spolocnosti/rada_vlady_pre_mno/rokovania/2023/35_zasadnutie/zapis_RV_MNO_35.pdf; “Predbežná informácia k tvorbe nového Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026 bola zverejnená na portáli Slov-Lex,” [Preliminary information on the development of the new Open Government Initiative Action Plan for 2024–2026 has been published on the Slov-Lex portal], *Ministerstvo vnútra*, 24. apríl 2023, https://www.minv.sk/?ros_ogp_spravy&sprava=predbezna-informacia-k-tvorbe-noveho-akcneho-planu-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-na-roky-2024-2026-bola-zverejnena-na-portali-slov-lex.

⁷ Pozri: https://www.minv.sk/?ros_ogp.

⁸ Pozri: https://www.minv.sk/?ros_ogp_ap.

⁹ Pozri: <https://www.facebook.com/OGPSlovensko/about>.

¹⁰ Napríklad pozri: https://www.minv.sk/?ros_vsetky-spravy.

¹¹ “Samit za demokraciu a Iniciatíva pre otvorené vládnutie: hľadáme spoločnú cestu,” [Summit for Democracy and the Open Government Initiative: looking for common ground], *Ministerstvo vnútra*, 6. apríl 2023, https://www.minv.sk/?ros_ogp_spravy&sprava=samit-za-demokraciu-a-iniciativa-pre-otvorene-vladnutie-hladame-spolocnu-cestu; a pozri Google Jamboard: <https://jamboard.google.com/d/1zGkMENWgi-Uwx1JriW-CPybdKzISFfbWi5jSpccZc/viewer?f=0>.

¹² “Predbežné informácie o vývoji akčného plánu na roky 2024–2026 boli zverejnené na portáli Slov-Lex,” *Ministerstvo vnútra*.

¹³ “Pozývame vás na podujatie: Transparentnosť konečného užívateľa výhod po rozsudku Európskeho súdneho Dvora,” [We invite you to the event: Transparency of the end-user of benefits after the European Court of Justice judgment], *Ministerstvo vnútra*, 9. máj 2023, https://www.minv.sk/?ros_vsetky-spravy&sprava=pozývame-vas-na-podujatie-transparentnost-konecneho-uzivatela-vyhod-po-rozsudku-europskeho-sudneho-dvora.

¹⁴ Úrad splnomocnenca, “Zapojte sa do tvorby akčného plánu OGP 2024–2026,” [Get involved in the development of the OGP action plan 2024–2026], *Facebook*, 11. apríl 2023, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=602327908608740&set=a.465157615659104>; Úrad splnomocnenca, “Vítame pripomienky k nultému návrhu akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026,” [We welcome comments on the Open Government Partnership's Zero Draft Action Plan 2024–2026], *Facebook*, 9. jún 2023, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=635951851913012&set=a.465157615659104>; Úrad splnomocnenca, “Návrh nového akčného plánu je v medzirezortnom pripomienkovom konaní,” [The draft of the new action plan is in the inter-ministerial comment procedure], *Facebook*, 13. august 2023, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=673400264834837&set=a.465157615659104>.

¹⁵ Úrad splnomocnenca, “Vítame pripomienky k nultému návrhu akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026,” *Facebook*.

¹⁶ “LP/2023/492 Návrh Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026,” [LP/2023/492 Draft Open Government Partnership Action Plan 2024–2026], *Slov-Lex*, 14. august 2023, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/492>.

¹⁷ Pozri: <https://docs.google.com/document/d/1bfBfDvV5FMkEzOSPqYVf7zJ2Axv6aAZqZREv3V4wLt4>.

¹⁸ Pozri: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/19NfHO2NroEUc0cyPFfuHYclusbIMv4i26UVK-CsXKVw>.

¹⁹ “LP/2023/492 Návrh Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026,” [LP/2023/492 Draft Open Government Initiative Action Plan 2024–2026], *Slov-Lex*, 11. september 2023, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/492>.

Nezávislý hodnotiaci mechanizmus – Prehľad akčného plánu: Slovenská republika 2024-2026 Pre verejné pripomienky: Necitovať a nešíriť

---

²⁰ “Kabinet schválil Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024–2026,” [Cabinet approves Open Government Initiative Action Plan 2024–2026], *Ministerstvo vnútra*, 27. september 2023, https://www.minv.sk/?ros_vsetky-spravy&sprava=kabinet-schvalil-akcny-plan-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-na-roky-2024-2026.